

Förslag på B-uppsatsämnen.

Samtliga frågeställningar ska besvaras utifrån rättsligt tryckt material. Nedan finns hänvisningar till det aktuella forskningsläget. Ämnena har anknytning framför allt till det stora nordiska projektet om Tingen som rättslig, social och kulturell arena som fortlöpte under hela 1990-talet. Under de senaste åren har ett omfattande forskningsläge växt fram även utanför detta projekt där det rättsliga materialet fått belysa bl a genushistoriska frågeställningar.

Ämne 1

Frågeställning: Formellt var alla kvinnor omyndiga oavsett ålder och ställda under sin faders, makes eller annan mans målsmanskap fram till andra hälften av 1800-talet. Änkor utgjorde det enda undantaget. Så såg lagen, den rättsliga normen, ut men hur tillämpades den? Vilken bild av kvinnans rättsliga handlingsförmåga får vi genom domstolspraxis?

Källmaterial: Använd tryckta domböcker från 1500- eller 1600-talet för att belysa frågan. Det finns tryckta domböcker från en rad olika platser, främst städer. Använd t. ex. Stockholms stads tänkeböcker (domböcker) Arbogas eller annan valfri. Historiska institutionens bibliotek har en del tryckta domböcker, Juridiska institutionens biblioteket har ett större urval.

Forskningsläge:

People Meet the Law. Control and conflict-handling in the courts. Eds. Eva Österberg & Sølvi Sogner, Oslo 2000.

Marja Taussi Sjöberg, *Rätten och kvinnorna. Från släktmakt till statsmakt i Sverige på 1500- och 1600-talen*, Stockholm 1996.

Gudrun Andersson, *Tingets kvinnor och män. Genus som norm och strategi under 1600- och 1700-tal*, Uppsala 1998.

Åsa Karlsson Sjögren, *Kvinnors rätt i stormaktstidens Gävle*, Umeå 1998.

Maria Sjöberg, *Kvinnors jord, manlig rätt. Äktenskap egendom och makt i äldre tid*. Gidlund 2001.

Marie Lindstedt Cronberg, *Synd och skam. Ogifta mödrar på svensk landsbygd 1680-1880*. Lund 1997.

Ämne 2

Frågeställning: Domboksmaterial har under senare tid används av historiker till att besvara mer kulturhistoriska frågeställningar. Vi vet att heders- och äreuppfattningar var viktiga och fungerade som tvingande normer för människor i äldre tid. Vilken bild får vi av manlig och/eller kvinnlig ära i 1500- eller 1600-talets Sverige genom ärekränkingsmålen / förtalsmålen i domstolsmaterialet?

Källmaterial: Använd tryckta domböcker från 1500- eller 1600-talet för att belysa frågan. Det finns tryckta domböcker från en rad olika platser, främst städer. Använd t. ex. Stockholms stads tänkeböcker (domböcker) Arbogas eller annan valfri. Historiska institutionens bibliotek har en del tryckta domböcker, Juridiska institutionens biblioteket har ett större urval.

Forskningsläge:

Erling Sandmo, *Voldsamfunnets undergång. Om disciplinering av Norge på 1600-tallet*, Oslo 1999.

Anders Jarlet, "Fostran till man", i *Manligt och omanligt i ett historiskt perspektiv*, Uppsala 1999.

Marie Lindstedt Cronberg, *Synd och skam. Ogifta mödrar på svensk landsbygd 1680-1880*. Lund 1997

People Meet the Law, *Control and conflict-handling in the courts*. Eds. Eva Österberg & Sølvi Sogner, Oslo 2000.

Ämne 3

Frågeställning: Under perioden efter 1500-talets reformation upplevde de nordiska länderna en aldrig tidigare eller senare skådad intolerans mot all utomäktenskaplig sexualitet. Undersök synen på den utomäktenskapliga sexualiteten i lag och rättslig praxis under 1500- eller 1600-talet. Omfattade statsmakten, kyrkan, domstolen och folket samma syn på sexualiteten eller förelåg motstridiga uppfattningar.

Källmaterial: Använd tryckta domböcker från 1500- eller 1600-talet för att belysa frågan. Det finns tryckta domböcker från en rad olika platser, främst städer. Använd t. ex. Stockholms stads tänkeböcker (domböcker) Arbogas eller annan valfri. Historiska institutionens bibliotek har en del tryckta domböcker, Juridiska institutionens biblioteket har ett större urval.

Forskningsläge:

Gudrun Andersson, *Tingets kvinnor och män. Genus som norm och strategi under 1600- och 1700-tal*, Uppsala 1998.

Liliequist, Jonas, *Brott, synd och straff. Tidlagsbrottet i Sverige på 1600- och 1700-talet*, Umeå 1992.

Lindstedt Cronberg, Marie, *Synd och skam. Ogifta mödrar på svensk landsbygd 1680-1880*. Lund 1997.

Åsa Karlsson Sjögren, *Kvinnors rätt i stormaktstidens Gävle*, Umeå 1998.

Sundin, Jan, "För Gud, staten och folket." *Rättshistoriskt Bibliotek. Band 47*. Lund 1992.

Marja Taussi Sjöberg, *Rätten och kvinnorna. Från släktmakt till statsmakt i Sverige på 1500- och 1600-talen*, Stockholm 1996.

Thunander, Rudolf, *Förbjuden kärlek. Sexualbrott, kärleksmagi och kärleksbrev i 1600-talets Sverige*. Stockholm 1992.

Thunander Rudolf, "Hovrätt i funktion. Göta hovrätt och brottmålen 1635-1699." *Rättshistoriskt Bibliotek. Band 49*. Lund 1993.

Österberg Eva & Sogner Sølvi *People Meet the Law. Control and conflict-handling in the courts*. Eds, Oslo 2000.

Ämne 4

Frågeställning:

Rättsväsendet i äldre tid beskrivs ibland som en förhandlingsrättvisa som syftade till att bilägga konflikten mellan parterna. Men jämsides med bötesstraffen förekom även grymma straff. Utifrån straffen som domstolen utdömdes kan man göra en rad analyser av det äldre samhället. När användes domstolens dömande verksamhet för att återintegrera felande människor, varaktigt stöta bort människor (förvisningsstraff), eliminera för gott (dödsstraff)? Och dömdes man till olika straff beroende på vem brottslingen var? Behandlades män och kvinnor lika? Främlingar på orten kontra bofasta?

Källmaterial: Använd tryckta domböcker från 1500- eller 1600-talet för att belysa frågan. Det finns tryckta domböcker från en rad olika platser, främst städer. Använd t. ex. Stockholms stads tänkeböcker (domböcker) Arbogas eller annan valfri. Historiska institutionens bibliotek har en del tryckta domböcker, Juridiska institutionens biblioteket har ett större urval.

Forskningsläge:

Lindstedt Cronberg, Marie, "Från målsägare till brottsoffer. Målsäganderätten i ett historiskt perspektiv." i *Offer för brott. Våldtäkt, incest och barnamord i Sveriges historia från reformationen till nutid*. Red. E. Bergenlöv, M. Lindstedt Cronberg, E. Österberg. Lund 2002.

Thunander Rudolf, "Hovrätt i funktion. Göta hovrätt och brottmålen 1635-1699." *Rättshistoriskt Bibliotek. Band 49*. Lund 1993.

Sundin, Jan, "För Gud, staten och folket." *Rättshistoriskt Bibliotek. Band 47*. Lund 1992.
Österberg Eva & Sogner Sølvi *People Meet the Law. Control and conflict-handling in the courts*. Eds, Oslo 2000.

Österberg, Eva & Lindström Dag, *Crime and Social Control in Medieval and Early Modern Swedish Towns*, Uppsala 1988.